

REIN VIIRALT – 70

29. jaanuaril 2012 täitis Eesti Maaülikooli kauaaegsel õppejõul, emeriitprofessor Rein Viiraltil 70 eluaastat. Ta on sündinud Järvamaal Kareda vallas Viisu külas, õppinud agronoomiat Olustvere Põllumajandustehnikumis (lõpetanud 1960) ja Eesti Põllumajanduse Akadeemias (1965), olnud rohumaaviljeluse kateedris statsionaarne aspirant (1967–70), kaitsnud kandidaadiväitekirja (1986) ja täiendanud oma teadmisi Jaapani Teaduse ja Tehnoloogia Agentuuri stipendiumi toel Tohoku Riiklikus Põllumajanduse Katsejaamas (1996). VAK on andnud talle dotsendi kutse (1990).

Rein Viiralt jäi akadeemia lõpetamise järel tööle taimekasvatuse kateedrisse, mille peatsel jagunemisel (1967) paigutus moodustatud rohumaaviljeluse kateedrisse. Seal on kulgenudki tema pikk töömehetee õppejõu ja teadurina. Kuigi praegune emeriitprofessor on olnud väga asutusetruu, näitab tema tööraamat koguni kolme nime kandnud kõrgkooli (EPA, EPMÜ, EMÜ). Ametiredelil on Rein Viiralt läbinud peaaegu kõik võimalikud astmed. Ta on alustanud vanemlaborandina, edenenud katsetööde inseneriks, edasi assistendiks, vanemõpetajaks, vanemteaduriks, kateedrijuhataja kohusetäitjaks, dotsent-kateedrijuhatajaks, professor-õppetooli juhatajaks, professor-osakonna juhatajaks, professor-instituudi juhatajaks, professor-teaduskonna prodekaaniks. 1. veebruaril 2008 valiti ta Eesti Maaülikooli emeriitprofessoriks, mille järel töötab ülikoolis lepingu alusel õppejõu ja põllumajandusministeeriumi tellitud rakendusuringu projekti juhina.

Õppejõuna on Rein Viiralt alustanud rohumaaviljeluse praktikumide läbivijjana (alates 1966), millele lisandusid üsna peatselt (1975) loengukursused põllumajanduskultuuride niisutamisest, rohumaateadusest ja rohumaaviljelusest majanduse, agronoomia, maakorralduse, hiljem ka põllumajandussaaduste tootmise ja turustamise eriala üliõpilastele. Tema juhendamisel on valminud ja edukalt kaitstud kümned diplomi- või lõputööd, kümme teadusmagistri tööd ning kolm doktoritööd (R. Lillak, A. Selge, A. Bender). Tema aktiivsel kaasalöömisel on koostatud arvukalt õppekirjandusena kasutatavaid rohumaaviljeluse või söödatootmise alaseid väljaandeid, kus tema enda sulest on ilmunud mahukad peatükid rohumaade klassifikatsioonist, rajamisest, väetamisest, saagi kujunemisest ja ökonoomsusest kasutamist. Neist väljaandeist on meenutada 'Rohumaaviljelus talupidajale', Saku-Tallinn-Tartu, 1992; 'Söödatootmine piimakarjale', Tartu, 1996; 'Loodushoidlikud rohumaad', Jäneda, 1999; 'Eritüübiliste rohumaade rajamine ja kasutamine', I ja II osa, Tartu, 2006; 'Rohumaaviljeluse, karjakasvatuse ja haljastuse integratsioon', Saku, 2007; 'Turvasmuldade optimaalne kasutamine söötade ja bioenergia tootmisel', Tartu, 2008; 'Kohalikud söödad', Saku, 2011.

Paralleelselt õppetööga on Rein Viiralt pidevalt tegelema rohumaaviljeluse alase uurimistööga. Ta on uurinud erinevaid probleeme ning publitseerinud artikleid kultuurkarjamaade ja -niitude vihmutamisest, rohumaade väetamisest mineraal- ja orgaaniliste väetistega (sh eriotstarbeliste väetistega), rohumaade saagi formeerumisest ja optimaalsest kasutamisest, seemnese- ja kasutusrežiimi mõjust saagile ja saagi kvaliteedile, niidetud rohuääkide lagunemisest murul ja niidul, aineringetest rohumaal ja toitainete leostumiskadudest, bioenergia tootmisvõimalustest rohumaadel jm teemadel. Uurimistulemusi on ette kantud Ülemaailmsel Rohumaade Kongressil Moskvas 1974, Dublinis 2005 ja Hiinas 2008 ning Euroopa Rohumaade Föderatsiooni korraldatud konverentsidel Debrecenis 1998, Witzenhausenis 2001, Plevenis 2003, Luzernis 2004, Tartus 2005, Badajozis 2006, Ghentis 2007, Brnos 2009, Kielis 2010 ja Raumberg-Gumpensteinis 2011. Peale selle on esinetud Baltikumi ja Põhjamaade ülikoolide korraldatud teaduskonverentsidel. Siintoodu tõestab, et Rein Viiralt koos oma õpilaste ja kolleegidega on muutnud Eesti Maaülikooli rohumaaviljeluse uurimistase märgatavaks ja arvestatavaks kaugele väljapoole Eestitki. Iseenesest mõistetavalt on Rein Viiralt olnud oodatud esinejaks vabariiklikel teadusseminaridel ja arvukatel õppepäevadel ning tootjatele korraldatud teabeüritustel. Enamikel juhtudel on neist esinemistest talletunud ka paberandjal kirjatöö.

Rein Viiralt on pidevalt olnud hõivatud ühiskondliku tööga. Järgnevalt vaid valikuliselt mõni neist kohustus- test, mida on tulnud täita: UNESCO programmi 'Inime- ne ja biosfäär' Eesti III projekti sekretär (1978–1983) ja esimees (1984–1990); FAO rahvusvahelise valge ristiku konverentsi korralduskomisjoni esimees ja ettekannete kogumiku toimetaja (Tartu, 1995); rahvusvahelise rohumaaviljeluse konverentsi korralduskomisjoni liige ja ettekannete kogumiku toimetaja (Tartu, 2000); Euroopa Rohumaade Föderatsiooni sümposiumi teaduskomitee

aseesimees ja ettekannete kogumiku kaastoiemataja (Tartu, 2005); teadusajakirja *Agronomy Research* toimetuskolleegiumi liige ja kaastoiemataja; teadusajakirja *Agraarteadus* toimetuskolleegiumi liige; Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi eestseisuse liige ja asepresident (2001–2007); EV Põllumajandusministeeriumi (2002–2005), EPMÜ (1993–1998 ja 2001–2005) ning Eesti Maaviljeluse Instituudi (2000–2007) teadusnõukogu liige; rektorite nõukogu õppekavade töögrupi liige. Aastail 2006–2011 tegutses R. Viiralt Eesti Teaduse Biograafilise Leksikoni (ETBL) III, IV ja täiendusköite koostamisel erialaekspertina taimekasvatuse valdkonnas (täiendanud kokku 167 isikuartiklit). Loomulikult on ta olnud üks (taas)asutajaliige ja aktiivne kaasalööja Eesti Rohumaade Ühingu (juhatuse liige 1993–2001) ning Põllumajandusministeeriumi juurde (taas)loodud Katseasjanduse nõukogu töös. Aastast 2008 on Rein Viiralt valitud Eesti Maaülikooli Professorite kogu juhatuse esimeheks.

Kõige muu kõrvalt on Rein Viiralt jätkunud hoolt ja ettevõtmist ilusa maakodu väljaehitamiseks Hellenurmes, kus veedab enamuse napist suvisest puhkuseajast. Ta on kahe poja isa ja kuue lapselapse vanaisa.

Abikaasa Mare töötab Eesti Põllumajandusmuuseumis näituste ja muuseumipedagoogika osakonna juhatajana.

Tunnustusena senitehtu eest omistati Rein Viiraltile 2004. aastal Eesti Põllumajandusülikooli teenetemedal.

Soovime auväärsele juubilarile õnne, tugevat tervist ja kordaminekuid kõigiks ettevõtmisteks!

Ants Bender

Rein Viiralt eluloolisi andmeid võib varasematest väljaannetest leida:

Annuk, K. 2002. Rein Viiralt – 60. *Agraarteadus* nr 1, lk 68–69.

Eesti põllumajanduse edendajaid. Biograafiline leksikon. 2008. Koostanud O. Tamberg. Tallinn, lk 584.

Tamberg, O. 2009. Põllumajandusest, põllumeestest ja elust enesest. Artikleid, meenutusi, noppeid. Tallinn, lk 407.

Toomre, R. 1991. Rohumaaviljeluse teadustöö areng ja selle uurijad Eestis. Tallinn, lk 141–142.